

Viktors Farmor

WORLDWIDE EXPEDITIONS

Egypten med Moesgaard Museum

Besat af livet

Egypten med Moesgaard Museum

Rejs med Viktors Farmor i samarbejde med Moesgaard Museum på en historisk rejse gennem Egypten. Det tørre ørkenklima i landet har bevaret talrige utrolige fund fra oldtiden - flere af dem over 4000 år gamle.

5 gode grunde til at rejse til Egypten med Viktors Farmor og Moesgaard Museum:

- Rejs med arkæolog Uffe Steffensen, som har gravet i Egypten, og Mads Kamp fra Moesgaard Museum
- Få dyb indsigt i oldtidens tro om døden og efterlivet
- Oplev kontrasterne og lighederne mellem oldtiden og nutidens liv i Egypten
- Nyd god tid ved templerne og gravene på Vestbredden i Luxor
- Opdag de interessante bygningsværker i det gamle Cairo

Dagsprogram

Dag 1 Ankomst til Cairo

Vi flyver fra Danmark til Cairo, hvor vi hentes i lufthavnen og køres til vores hotel. Vi har tre overnatninger i Cairo.

Måltid: Aftensmad

Dag 2 En dag med pyramider

Vi starter dagen i Sakkara lidt udenfor Cairo, som i sin tid var en del af gravbyerne for oldtidshovedstaden Memphis. Det er her, vi finder de ældste pyramider i Egypten. Deriblandt Kong Djosers trinpyramide, som blev bygget ca. år 2.670 f.Kr, hvilket gør den til verdens ældste pyramide.

Mens tidligere faraoner var gravlagt i såkaldte *mastabagrave*, som en rektangulær gravstruktur bygget i sten og lersten, så var Djosers gravkompleks påbegyndt med en *mastabagrav* af sten, og så blev selve pyramidestrukturen bygget ovenpå, så den endte med en pyramide, som var 62,5 m. høj. Derfor kan vi med denne pyramide spore en udvikling i de faraoniske gravmonumenter, hvor 'pyramiden' bliver standard for de kongelige gravmonumenter de efterfølgende tusind år. Pyramiden var forstudiet, der gjorde det muligt at bygge de langt mere berømte pyramider på Giza-plateauet opført af faraonerne Keops, Kefren og Mykerinos.

Men vi skal også forbi en knap så imponerende pyramide, Unas' pyramide (2345-2315 f.Kr.), som alligevel er betydningsfuld, da det er første gang, man ser pyramideteksterne benyttet som gravdekoration. Disse tekster, som udgjorde i alt 228 magiske formularer, skulle hjælpe den afdøde faraos sjæl på sin videre rejse gennem underverdenen. Den italienske arkæolog Maspero fandt indgangen til pyramiden i 1881. I kamrene inde i pyramiden fandt Maspero væggene dækket af blåmalede hieroglyffer. Pyramideteksterne hører til den ældste samling af religiøse formularer, der kendes. I nogle af teksterne bliver den afdøde Unas identificeret med dødeguden Osiris, mens andre

omhandler Unas' genfødsel og forening med solguden Ra. Mange af de senere pyramider dekorerer med dele af disse tekster. I Mellemste Rige udvikles de til sarkofag-teksterne og senere i Ny Rige og til Ptolemæisk tid udvikles de til det der i dag kaldes Dødebøgerne.

Det var ikke kun mennesker, der blev mumificeret og æret efter døden. Også hellige dyr blev begravet og ofret til. I Sakkara går vi derfor under jorden til et af de mest fascinerende levn fra Det Gamle Egypten; de brede gange i Serapeum, hvor man begravede de hellige tyre, dedikeret til tyreguden Apis, der blev tilbedt i templet i Memphis. Dette kultsted for Apis-tyren i Sakkara var i brug i hele 1400 år fra ca. 1500 f.Kr. og frem til det 1. årh. f.Kr. Men idealiseringen af kvæg i det faraoniske Egypten, peger nogle forsker på, kan muligvis spores tilbage til domesticeringen af kvæg i Nordafrika, som fandt sted mange tusinde år tidligere.

Vi spiser en traditionel egyptisk frokost på en hyggelig restaurant, inden vi tager videre til det legendariske Giza-plateau. Her ligger de tre ikoniske pyramider, der blev opført over en periode på blot seks årtier fra år 2589 f.Kr. og frem. Vi besøger også den mytiske sphinx og gravtemplet beliggende for foden af Kefren-pyramiden.

Måltider: Morgenmad og frokost

Dag 3 Det Egyptiske Museum og Civilisationsmuseet

I centrum af Cairo ligger Det Egyptiske Museum, hvor tusindvis af uvurderlige genstande fra Egyptens oldtid har været opbevaret siden museet blev opført i 1902. Et nyt museum er under opførelse, og mumierne samt flere andre genstande er allerede flyttet til den nye lokalitet. Men det, der er tilbage, er fortsat overvældende. Vi ser nogle af de vigtigste genstande, der giver et enestående indblik i livet og troen på livet efter døden i oldtidens Egypten.

Særligt imponerende er Tutankhamon-samlingen, der rummer genstande fra den eneste næsten intakte kongegrav, der til dato er fundet i Egypten

fra barnekongen Tutankhamon (ca. 1334-1325 f.Kr).

Efter lang tids søgen fandt den britiske arkæolog Howard Carter Tutankhamons grav, og den 24. nov. 1922 stod Carter, sammen med sin finansielle velgører, Lord Carnavon, og dennes datter Lady Evelyn, samt Carters assistent, Authur Callender, i skakten til graven. Og efter at have slået en sprække i den forseglede dørindgang, der førte ind til selve gravkammeret, kunne Carter med et stearinlys i hånden se de mange bladguldsbelagte genstande, som var blevet deponeret mere end tre årtusinder tidligere. Lord Carnavon spurgte Carter 'kan du se noget?', hvortil Carter, efter en kort pause, svarede 'Ja, vidunderlige ting'.

Mest imponerende er dødsmasken, der er lavet af 11 kg guld og den inderste kiste, der er lavet af 110 kg rent guld. Disse ting kan muligvis være flyttet til det nye museum, når vi besøger Egypten. Det er ikke afgjort, hvornår flytningen sker.

Men guldmasken var blot ét blandt mange fund i Tutankhamons grav, der er udstillet på museet. Egentlig var Tutankhamon ikke nogen særlig vigtig eller magtfuld farao. I modsætning til de øvrige faraoniske grave i Kongernes Dal, var hans grav relativt uberørt og ikke fuldstændigt udplyndret af gravrøvere, da den blev opdaget. Derfor gav den et enestående indblik i de skatte selv en uanselig farao blev stedt til hvile med – og man kan kun forestille sig de rigdomme, der fulgte mere magtfulde faraoner til dødsriget.

Efter at have dykket ned i Egyptens imponerende materielle arv, står vi nu over for en enestående mulighed for at forstå de mennesker, der har formet denne kulturarv. Denne indsigt vil blive udforsket på det omfattende Nationalmuseum for Egyptisk Civilisation (NEMC), der strækker sig over imponerende 490.000 kvadratmeter. Museet huser en enestående samling, herunder 22 kongelige mumier, der tæller 18 faraoner og 4 dronninger, hvilket tilføjer en unik dimension til vores rejse ind i Egyptens fascinerende historie.

Måltider: Morgenmad og frokost

Dag 4 Det islamiske Cairo og aftenfly til Luxor

Vi besøger det historiske middelalderdistrikt i Cairo, der ofte omtales som den islamiske del af Cairo. Denne gamle bydel i hjertet af hovedstaden er på mange måder unik, fordi den i modsætning til andre hovedstæder i Mellemøsten ikke blev brændt ned af mongolerne. Her ser vi to arkitektonisk meget smukke bygningsværker:

Qalawun Kompleks består af et mausoleum, en madrasa (koranskole) og et hospital bygget i 1283-85 af den femte Mamlūk-sultan, Qalawun. Hospitalet, nu i ruiner, var en af de mest bemærkelsesværdige bygninger i Mamlūk-æraen. Mausoleet og madrasaen er derimod velbevarede.

Næste stop er *Sultan Barquqs religiøse kompleks*. Det blev bestilt af Sultan al-Zahir Barquq som en skole for religiøs undervisning i de fire islamiske skoler. Det består af en moske, en koranskole, et mausoleum og en khanqah, der er en forsamlingsbygning beregnet til religiøs læring.

Vi slutter dagens program med at besøge Khan el Khalili-bazaren, hvis labyrint af snørklede gyder flankeret af butikker, boder og karavanestationer har været centrum for Cairos handelsliv siden 1300-tallet. Ikke meget synes at have ændret sig siden dengang, og bazaren byder på alt fra krydderier, kunsthåndværk og farverige lanterner til små caféer, hvor man kan få sig et glas sød arabisk te og mærke stemningen blandt de lokale handlende. Eller man kan nyde en kop stærk kaffe på den selvsamme café, hvor den nobelprisvindende forfatter Naguib Mahfouz sad og fik inspiration til flere af sine bøger.

Sidst på dagen kører vi til lufthavnen, hvorfra vi flyver til Luxor. Vel fremme indlogeres vi på vores hotel for de kommende 5 nætter.

Måltider: Morgenmad og frokost

Dag 5 Vestbredden, Deir el Medina og Adelsgravene

Tidligere vidste man ikke meget om det daglige liv i de egyptiske landsbyer under faraonerne. Men udgravninger i landsbyen ved Deir el Medina har givet et unikt indblik i, hvordan en helt speciel gruppe arbejdere levede. Landsbyen var i næsten 500 år (1550-1080 f.Kr.) beboet af de arbejdere og kunstnere, der udsmykkede kongegravene. I oldtiden var landsbyen kendt under navnet *Set Maat* "Sandhedens Sted", beliggende på Nilens vestbred ikke langt fra Kongernes Dal. Der har boet ca. 70 familier i landsbyen.

Det rige kildemateriale, bl.a. fra retsdokumenter, der er fundet her, giver et levende indblik i, hvordan livet har formet sig og hvilke stridigheder, intriger og skandaler, der har fundet sted. Der er fundet registrering af arbejdernes sygefravær, og man har en detaljeret beskrivelse af en strejke, hvor arbejderne nedlagde arbejdet i protest, fordi de ugentlige forsyninger af kød, grøntsager, øl og ikke mindst korn udeblev. En detaljeret dagbog fortæller om forløbet af strejken, som fandt sted i Farao Ramses III's 29. regeringsår, i juli 1152 f.Kr. Denne strejkepapyrus er verdenshistoriens ældste beretning om en organiseret arbejdskamp. Flere af arbejdernes egne grave er imponerende udsmykket. Vi besøger en eller to af gravene.

Den mest imponerende grav i Deir el Medina er Senedjems grav. Senedjem levede i det 19. dynasti under Seti I og Ramses II. Hans titel var "tjener på sandhedens sted". Graven blev fundet intakt i 1886. Den indeholdt 20 mumier, alle familiemedlemmer til Senedjem gennem to generationer. Det fine udstyr og mumierne, der var i graven, er nu spredt på forskellige museer.

Der er meget fine og velbevarede billeder i graven. Hele graven er udsmykket med de kendte scener fra "Dødebogen", hvor man ser Senedjems rejse til dødsriget. Vi ser også scener med pløjning og såning, der hører med til det forventede efterliv. Det sidste motiv i gaven viser Senedjem og hans hustru, der tilbeder de 10 vogtere af indgangen til underverdenen.

Vi har flere grave til gode med skildringer af de gamle egypteres liv i hverdag og fest. Vi kører til Stormændenes Dal eller Adelsgravene, som den også kaldes. Her blev administratorer, guvernører, adelige og folk i meget betydningsfulde erhverv stedt til hvile. De fineste af disse grave er fra det 18. dynasti (1550 til 1292 f.Kr.), der betegnes som det første dynasti i Ny Rige; en periode, hvor det gamle Egypten var på et højdepunkt i sin magt.

Gravene kunne f.eks. være for en kongelig skriver, en vizir (en slags statsminister), en bestyrer af guden Amons kornlagre, en opsynsmand for det kongelige harem, en borgmester eller en ypperstepræst. I disse grave ses livlige skildringer af hverdagen og de jobs, som embedsmændene udførte. De livlige skildringer af naturen og hverdagens bekymringer er forfriskende og giver lidt mere indsigt i, hvordan det gamle Egypten faktisk kunne have været. Gravene er enkle i designet, og alle har samme layout. Mange af gravene blev fundet helt intakte og med velbevarede farver. På væggene ses stadig de friske scener af markarbejdere, af arkitekter, håndværkere, og i det hele taget dagligdagen, som den formede sig under Ny Rige. Et motiv, der går igen, er fester med lækker mad, vin, musikere og danserinder. Alt vidner om, at de gamle egypteres besættelse af døden og begravelsen i virkeligheden bundet i, hvor glade de var for deres liv, og at de havde en tro på, at de kunne tage det hele med sig.

Måltider: Morgenmad og frokost

Dag 6 Kongernes Dal, Hatshepsuts Tempel og Ramesseum

1000 år efter pyramidernes opførelse i Det Gamle Rige var mange af de storslåede gravmonumenter på Gizaplateauet for længst blevet plyndret, og man var nu gået over til en ny teknik. I dybeste hemmelighed blev grave hugget dybt ind i de bløde sandstensklipper i bjergene på Nilens vestbred. På plateauet nedenfor bjergene blev der opført overdådige templer, hvor man tilbad den guddommelige, afdøde farao.

Det oplever vi i dag, når vi igen krydser Nilen og udforsker Luxors vestbred. Kongegravene blev

udsmykket med vidunderlige malerier og magiske formler, der skulle sikre kongens passage til underverdenen. Gravene er op til 100 meter lange og hugget direkte ud i klippevæggen i det, vi i dag kender som Kongernes Dal. Udefra ser de ikke ud af meget, men de er imponerende flotte indvendigt. Vi får mulighed for at gå ind i tre af kongegravene, hvor vi hører om faraonernes vigtige sidste rejse gennem dødsriget og om alle de ritualer, der knyttede sig til en faraos død og til livet efter døden.

I forbindelse med gravene lod faraonerne også storslåede templer opføre, hvor indviklede ritualer til ære for den døde konge kunne finde sted. Farao blev betragtet som gudens søn på jorden, og gudernes søn kunne naturligvis kun være en mand. Med enkelte undtagelser. En af de få kvindelige faraoner lod opføre et imponerende gravmonument, der i dag er kendt som Dronning Hatshepsuts Tempel ved Deir el Bahari. Det var tænkt, at hun skulle fungere som stedfortrædende regent for stedsønnen (den senere Thutmosis III), indtil han var blevet myndig, men så valgte Hatshepsut at forblive Egyptens regent, og hun lod sig udråbe som Farao. Ved sit tempel beretter hun om, hvorfor og hvordan netop hun var udvalgt til at blive gudens repræsentant på jorden, 'da guden Amon havde besøgt Hatshepsuts mor, dronning Ahmose i hendes sengekammer og befrugtede hende med Hatshepsut'. Hatshepsuts regeringsperiode var relativ fredeligt og stabilt, da hun ikke, med samme intensivitet som sin forgængere (Thutmosis I og II) og ikke mindst efterfølgeren Thutmosis III, var krigsførende.

På templets relieffer kan man i stedet se, hvordan Hatshepsut faciliterede en større egyptisk handelsekspedition med mange skibe, som sejlede langs det Røde Hav til landet *Punt*, som formodentlig lå et sted på kysten af det afrikanske horn, i området hvor Somalia Nordetiopien/Eritrea eller Østsudan ligger i dag. Vi får historien om en stærk kvinde og den jaloux stedsøn, som prøvede at slette hende fra historien efter hendes død.

Vi runder dagen af med et besøg i Ramses II's overdådige gravtempel, Ramesseum. Templet, der blev opført i perioden fra ca. 1279 til 1213 f.Kr., er bl.a. berømt for resterne af en 17 meter lang

siddende statue af Ramses II. Den var dedikeret til guden Amon og den afdøde konge. Ramesseums vægge, hvoraf kun omkring halvdelen er bevaret, er dekoreret med relieffer, herunder scener der skildrer det legendariske slag ved Kadesh. Her forsøgte Ramses II i sit 5. regeringsår (i maj 1275 f.Kr.) med den egyptiske hær at generobre den syriske grænseby Kadesh fra Egyptens hovedfjende og konkurrerende stormagt, Hittiterriget, som udsprang fra den anatolske halvø. Så i stedet for at møde en lille hær fra vasalstaten Kadesh, kom Ramses til at stå ansigt til ansigt med selve den hittittiske hær, og selvom Ramses overlevede slaget, så formåede han ikke at erobre Kadesh.

På Ramesseums ydre tempelvægge ser vi den faraoniske propaganda, hvor Ramses II beskriver, at hans hær er deserteret, og han alene besejrer den hittittiske storhær. Senere blev en fredstraktat beseglet imellem Egypten og Hittiterriget med mange forpligtelser indskrevet, som dermed er et vidnesbyrd om, at stormagtspolitik også tilbage i sen-bronzealderen var sofistikeret.

Desuden viser et relief også en festival for frugtbarhedsguden Min. Min-festivalen var en gammel egyptisk ceremoni, der blev afholdt for at fejre en faraos fortsatte styre. Festivalen daterer sig tilbage til det prædynastiske Egypten og var stadig meget populær under faraos Ramesses II's regeringstid i det 19. dynasti. Netop ved at fremvise i templet, at Ramses II ofrer til guderne, og at han fører krig mod Egyptens fjender, viser han, at han holder de vigtigste forpligtelser, en faraos havde overfor guderne - nemlig opretholdelse af selve den kosmiske verdensorden *Maat*.

Den første og anden pylon afbilder kampscener fra slaget ved Kadesh. Bag pylonen står ruinerne af den enorme hofbygning tilbage. Komplekset omfatter også kongens palads, lagerrum og kornmagasiner bygget af soltørrede lersten.

Måltider: Morgenmad og frokost

Dag 7 Luxor-templet og Karnak-templet

Den egyptiske hovedstad har ligget forskellige steder gennem den mere end 5.000 år lange kulturhistorie. I år 1550 f.Kr. bliver hovedstaden flyttet til Theben – det der i dag er Luxor. På østbredden af Nilen blev der opført storslåede paladser og templer til gudernes ære. Vestbredden af Nilen derimod blev viet til de døde.

Vi besøger Karnak-templet, der selv i dag er verdens største tempelkompleks. Gennem næsten 2.000 år har hver eneste farao opført noget i Karnaktemplet. Det er umuligt at se det hele, så vi fokuserer på de vigtigste elementer. Vi skal også besøge det mindre og betydeligt mere overskuelige Luxor-tempel og høre om religionen og præsteskabet som grundlag for det oldegyptiske samfund. Vi hører også om de historiske begivenheder, der førte til, at Egypten senere blev først kristent og så muslimsk.

Måltider: Morgenmad

Dag 8 Luxor Museum og fritid i Luxor

Vi dykker dybere ned i Luxors historie på byens museum. Blandt de udstillede genstande er gravgods fra det 18. dynastis farao Tutankhamons grav og en samling af 26 statuer fra Det Nye Kongerige, der blev fundet begravet i Luxor-statuen i det nærliggende Luxor-tempel i 1989. En anden af de fremhævede genstande i museets samling er en dobbeltstatue af kalcit af krokodilleguden Sobek og farao Amenhotep III fra det 18. dynasti.

Der er en meget smuk statue af Thutmosis III i sort blankpoleret granit, som viser en ung og magtfuld hersker.

Museet er fyldt med skatte, men et af de helt store højdepunkter er en rekonstruktion af en af væggene i Akhenatons (Amenhotep IV) tempel i Karnak. De små dekorerede sandstensblokke blev opdaget, da den niende pylon ved Karnak-templet blev demonteret til genopbygningsarbejde, hvor de var blevet brugt som udfyldning i den oprindelige bygning af pylonen. Mindre blokke, hvorpå de berømte relieffer var udskåret, kan ses på mange

museer, men her repræsenterer muren det eneste vellykkede forsøg på at rekonstruere en hel mur af blokkene. Over 40.000 dekorerede blokke fra Akhenatons tidlige Karnak-bygningsværker er blevet fundet, men kun dem fra den niende pylon er velbevarede nok til at blive rekonstrueret i helt nøjagtig form.

Efter besøget i museet er resten af dagen fri til at udforske Luxor på egen hånd.

Måltider: Morgenmad og aftensmad

Dag 9 Hjemrejse

Vi forlader Luxor fra morgenstunden og flyver til Cairo. Her skifter vi fly og fortsætter til København, hvor vi ankommer ud på eftermiddagen.

Måltider: Morgenmad/morgenmadsbox

Information om rejsen

Prisen inkluderer

- Fly København/ Cairo
- Retur Luxor/Cairo/København
- Indenrigsfly: Cairo/ Luxor
- Hotelophold i delt dobbeltværelse
- Halvpension, dog kvartpension dag 7
- Kørsel i bus med aircondition
- Entréudgifter
- Danske rejseledere
- Engelsktalende lokalguider
- Drikkepenge til chauffører og lokalguider (450 DKK)
- Visum til Egypten (p.t. 175 DKK)

[Ingen hokus pokus: Se vores prispolitik her](#)

Prisen inkluderer ikke

- Eneværelsestillæg (Afventer pris)
- Afbestillings- og rejseforsikring

[Husk at læse de generelle handelsbetingelser her](#)

Dette dokument er genereret den 12/21/2024

Viktors Farmor tager forbehold for ændringer i pris, dato eller program.

Se altid www.viktorsfarmor.dk for opdaterede informationer.

Her kan du også læse vores handelsbetingelser, prispolitik og se praktiske oplysninger om din rejse.

Viktors Farmor
WORLDWIDE EXPEDITIONS